

Vinogradniško in kletarsko izrazje v prleški vasi Cven

Mateja Kosi

Prispevek prinaša narečni slovar vinogradniške in kletarske terminologije, glasoslovni opis in krajše besedilo panonskega prleškega govora vasi Cven ter primerjavo zbrane leksike z drugimi do zdaj objavljenimi dialektološkimi prispevki iz prleškega narečja in s še neobjavljenim gradivom za slovar medžimurskega narečja. Preverjena je tudi pojavnost v slovarjih. Leksemi so v slovarju opremljeni z označevalniki glede na časovnost oziroma pogostnost in postavljeni v sobesedilo.

Ključne besede: vinogradniška in kletarska terminologija, panonska narečna skupina, prleško narečje

Wine-growing and wine-cellar terminology in the village of Cven, Prlekija

This article presents a dialect dictionary of wine-growing and wine-cellar terminology as well as a phonetic description and a short text written in the subdialect of the village of Cven, part of the Prlekija dialect of the Pannonian dialect group. The lexical material gathered is compared to other articles on the Prlekija dialect as well as unpublished material for the Međimurje dialect dictionary. Attestation in dictionaries is also examined. Words in the dictionary are labeled for frequency, and are put into context.

Key words: wine-growing terminology, wine-cellar terminology, Pannonian dialect group, Prlekija dialect

0 Uvod

0.1 O vinogradniški in kletarski terminologiji v prleškem narečju je bilo objavljenih že nekaj razprav avtorice Mihaele Koletnik, in sicer Vinogradniška terminologija na Gomili pri Kogu (Koletnik 1996), Miklošičevo vinogradniško besedje v Pleteršnikovem slovarju (Koletnik 2004), Izposojenke v prleškem vinogradniškem besedju (Koletnik 2006a), Vinogradniška terminologija na Ženiku in v Biserjanah, rojstnem kraju Antona Korošca (Koletnik 2006b). Vinogradniški terminologiji je na straneh 389–400 posvečeno tudi eno poglavje članka Besedje v severovzhodnem narečnem prostoru (Koletnik 2007). Poleg znanstvenih pri-

spevkov sta z istega področja nastali še dve diplomski deli,¹ v katerih sta bila raziskana govora vasi Cven in Kapelski Vrh.²

0.2 V prispevku so obravnavani narečni vinogradniški in kletarski izrazi, ki jih uporabljajo vinogradniki iz vasi Cven, ki leži 5 kilometrov severovzhodno od Ljutomera na zahodnem robu Panonske nižine – gre za prleški govor panonske narečne skupine.

Cvenu najbližji vinogradi spadajo v vinorodno deželo Podravje, natančneje v ljutomersko-ormoški vinorodni okoliš. Vinogradništvo in vinarstvo sta tu zelo stari in razširjeni kmetijski panogi, zato je z njima povezano izrazje pogosto rabljeno in bogato. Ker pa se načini pridelave in predelave grozdja modernizirajo, se stara orodja, posode in postopki ter z njimi izrazi zanje umikajo iz rabe.

Osnova prispevka je narečno besedilno gradivo, ki sem ga posnela na terenu s petimi informatorji in ga zapisala v fonetični transkripciji.³ Vprašalnice za posamezni vodeni pogovor sem si predhodno pripravila sama,⁴ informatorjem pa sem pustila tekoče govoriti, da so pozabili na diktafon oz. kamero⁵ in govorili kar najbolj po domače. Izrazje in pomeni so primerjani s tistimi iz objav Mihaele Koletnik (1996, 2004, 2006a, 2006b, 2007) in s še neobjavljenim gradivom za slovar medžimurskega narečja Đura Blažeke.

1 Kratak opis naglasa in glasoslovja

1.1 Naglas je dinamični in ni vezan na določeno mesto v besedi. Naglašeni samoglasniki so dolgi ali kratki, nenaglašeni le kratki. Zastopniki psl. staroakutiranih dolgih in novoakutiranih kratkih samoglasnikov ter umično naglašanih *a*, *e*, *o* so v govoru večinoma še kratki.

¹ Zadnjih deset let se vinogradniška (in kletarska) terminologija predvsem v diplomskih nalogah načrtno zbira po vseh vinorodnih okoliših tudi na Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete v Ljubljani pod mentorstvom red. prof. dr. Vere Smole.

² Mateja Kosi, *Vinogradniško in kletarsko izrazje v prleški vasi Cven* (2007) pod mentorstvom red. prof. dr. Vere Smole; Nataša Safran, *Vinogradniško besedje na Kapelskem Vrhu* (2004) pod mentorstvom doc. dr. Mihaele Koletnik.

³ Moji informatorji so bili: (A) Marija Makoter, rojena leta 1941 na Cvenu, gospodinja; (B) Miroslav Babič, rojen leta 1954 na Ptuju, kmet; (C) Ferdinand Rošker, rojen leta 1947 na Cvenu, tekstilni tehnik; (Č) Branko Kosi, rojen leta 1960 na Cvenu, mesar; (D) Anton Kosi, rojen leta 1947 na Cvenu, diplomirani obramboslovec. Vsem se za sodelovanje najlepše zahvaljujem.

⁴ Pomagala sem si s strokovno literaturo o vinogradništvu in kletarstvu ter z navedenimi diplomskimi deli in strokovnimi članki.

⁵ Kot priloga k diplomskemu delu je nastal tudi dvajsetminutni film.

1.2 Samoglasniki

1.2.1 Sistem dolgih samoglasnikov je monoftongičen. Dolgi naglašeni samoglasniki so: *i*, *ü*, *u*, *é*, *ø*, *ē*, *ø*, *ä*, *â*, *ɑ* + *r*. Dolgi in kratka naglašeni in nenaglašeni *ɑ* so le rahlo zaokroženi. Kvantitetna razlika med naglašanima *r*: in *r* ni več zaznavna.

Izvor:

- i*: < stalno dolgi *i*: (*'zi:mã*, *s'vi:jã* 'svinja', *'pi:sãn* 'pišem', *k'li:n*), v prevzetih besedah (*mã'si:n* 'naprava, mlin', *g'li:xãtj* 'ravnati');
- ü*: < stalno dolgi *u*: (*'lü:č* 'luč', *'lü:pjn* – 1. ed. 'lupim', *k'lü:č* 'ključ'), v prevzetih besedah (*b'riü:tj* 'pokopališče');
- u*: < stalno dolgi *ŭ*: (*'vu:k* 'volk', *'du:k* 'dolg', *'ču:n* 'čoln'), redko staroakutirani *ŭ* po mlajšem podaljšanju (*'du:gã* – prid. ž. sp. 'dolga'), *o* pred *n*, *m* (*z'vu:n* 'zvon', *z'du:mj* 'zdoma');
- é*: < stalno dolgi *ē*: (*z'vè:zdã*, *s'vè:čã*, *'lè:s*, *m'lè:kø*, *'lè:tã* – 1 mn., *bã'sè:dã*), cirkumfektirani *ə* (*'lè:n* 'lan', *'dè:n* 'dan', *'mè:x* 'meh', dvojnično *'vè:s/vè:s* 'vas');
- ø*: < cirkumfektirani *o* (*'nø:č*, *g'nø:j*, *'nø:s*, *'bø:k*, *mã'sø*), zgodaj podaljšani novoakutirani *o* (*'kø:s*, *'ø:s* – oboje R mn.), stalno dolgi *ø*: (*k'lø:p*, *'šø:t*, *gø'lø:p*, *'zø:p*, *'gø:bãc*, *'rø:kã*), novoakutirani *o* v besedah (*'dø:tã*, dvojnično *'vø:lã/vø:lã* 'volja'), v prevzetih besedah (*'šø:štãr* 'čevljar');
- ē*: < stalno dolgi *ē*: (*'pē:t*, *i'mē*, *g'rē:dã*, *'pē:tã*, *'mē:xxã*, *'vē:žãn* – 1. ed. 'vežem', *p'lē:sãn* – 1. ed. 'plešem'), cirkumfektirani *e* (*'lē:t* 'led', *'pē:č*, *pã'pē:l*, *vã'čē:r*, *s'ē'čē*), redko novoakutirani *ə* (*'pē:sjē*), cirkumfektirani *ə* dvojnično v besedi (*'vē:s/vē:s*), v prevzetih besedah (*'fē:xtãlj sø* 'prosil so');
- ø*: < stalno dolgi *a*: (*g'rø:t* 'grad', *x'rø:st* 'hrast', *t'rø:vã* 'trava', *g'lø:vã* 'glava'), cirkumfektirani *ə* v besedah (*'lø:š* 'laž', *'čø:st* 'čas'), zgodaj podaljšani *ə* v besedi (*'tø:l* – R mn. 'tal'), v prevzetih besedah iz *a*: (*'vø:gã* 'tehtnica');
- ä*: < novoakutirani *ə* v zadnjem besednem zlogu (*'pã:s* 'pes', *'vã:s* 'ves'), redko v prevzetih besedah iz *a*: pred *j* (*'xã:zlj* 'stranišče', *b'rã:jdã*);
- â*: < *a*: v besedah, prevzetih iz knjižnega jezika (*ž'u'pã:n*);
- r*: < stalno dolgi *r*: (*'kr:f*, *s'mr:t*), staroakutirani *r* (*'pr:st*, *'sr:na*).

1.2.2 Zaradi večinoma nepodaljšanih starih akutov je sistem kratkih naglašanih samoglasnikov bogat, pogostnost njihovega pojavljanja pa visoka. Kratki naglašeni samoglasniki so: *i*, *ü*, *u*, *ē*, *ø*, *ä*, *ɑ*.

Izvor:

- i*: < staroakutirani *i* (*'lipã*, *'ribã*, *kø'bilã*; *'miš*, *'nič*, *'sit*), v prevzetih besedah (*g'lix* 'ravno', *'cigãl*), redko po mlajšem naglasnem umiku na prednaglasni *i* (*p'rinãs*);
- ü*: < staroakutirani *u* (*'küpã* – R ed., *k'rüxã* – R ed., *k'lükã* 'kljuka'; *k'rüx*, *'küp*, *'tü*), v prevzetih besedah (*g'rünt* 'grunt, posest', *'fürtoχ* 'predpasnik');
- u*: < staroakutirani *ŭ* (*'vunã* 'volna', *'punã* – prid. ž. sp. 'polna'), prednaglasni *ŭ* po umiku naglasa s končnega kratkega zloga (*'buxã* 'bolha'), *u* pred *j* (*'mujcãk*), v skupinah *buj-*, *muj-*, nastalih po metatezi iz *u'mi(:)-*, *u'bi(:)-* (*x'mujvatj*, *'bujtj*), redko umično naglašeni *o* v položaju pred *n*, *m* (*'kunãc*, *'dumã*), *o* pred *j* iz *n* (*'kuj*), v prevzetih besedah (*kã'ruzã*, *'lustãr*), v prevzetih besedah iz knjižnega jezika (*župnjik*);

- e* < staroakutirani *ě* (*b'rezã, st'rexã, 'leto, 'rezãtj, pø'vedãtj; 'det 'ded', 'sen 'sem*'), *ě* pred *r* (*'merã, 'verã*), v prevzetih besedah (*'ledãr, 'keks*);
o < staroakutirani *o* (*'dogã, 'gøbã, 'tøçã*), novoakutirani *o* (*š'kødã, 'nøšã, 'nøšjn, p'røšjn; š'køf, 'køš, k'røp, st'røk, 'pøt*), umično naglašeni *o* (*'køzã, 'øšã, 'køtãl, 'døbrã*), po mlajšem naglasnem umiku naglašeni *o* (*'bøgãt, 'pøtplãt*), v prevzetih besedah (*'zøklij*), redko iz *a* v prevzetih besedah (*'fløkšã*);
ä < staroakutirani *e* (*s'rãcã, 'dãtãlcã 'deteljica*'), novoakutirani *e* (*'zãljã, 'zãnix 'ženin', 'mãcãn – 1. ed. 'mečem', k'mãtã – R ed. 'kmeta', 'sãdãn 'sedem'; k'mãt, 'cãp*), umično naglašeni *e* (*'zãnã, 'cãlo, 'rãbro, 'nãsãn, 'rãcãn*), staroakutirani *ě* pred *n, m* (*x'rãn, 'sãmãn 'seme', kø'lãno*), *e* po mlajšem naglasnem umiku (*'cãtjtãk*), novoakutirani *ø* v nezadnjem besednem zlogu (*'mãšã 'maša', 'sãjã 'sanje', 'vãškj, fsãxnã 'usahne', prãmãknã, 'pãxnã 'zadeti v oko', 'gãnã 'premakniti; čustveno se dotakniti*), v prevzetih besedah pred *j* (*š'pãjzã, 'cãjtjgã*);
å < staroakutirani *a* (*k'rãvã, 'mãtj, 'kãmãn; b'rãt, p'rãf, zd'rãf*), prednaglasni *a*, naglašen po mlajšem naglasnem umiku (*'nãpnã jø*) in v prevzetih besedah (*'mãntlj, 'fãšãnj*k).

1.2.3 Nenaglašeni samoglasniki so samo kratki: *i, u, ø, ä, å*. Zanje je značilna nizka stopnja redukcije, reducirajo se predvsem ob zvočnikih, ki postanejo zlogotvorni: *r, l, ŋ*. Izglasni *i* je še nekoliko manj napeto izgovorjen kot nenaglašeni *i* v internih zlogih. Akanja, ikanja in ukanja govor ne pozna.

- i* < *i* (prednaglasni: *tjš'ci:, zj'dø:r;* ponaglasni: *g'rãbjtj, 'xødj:n;* izglasni: *'xødj, nã 'mizj*), *ě* (prednaglasni: *rjš'nicã, sj'detj, cjditi, sijnø;* *smjãtj sã, tjš'tø;* ponaglasni: *'ørijx, 'sø:sjt, 'vidjtj*), *u* (prednaglasni: *lj'pinã, sj'siti, pljvãtj;* ponaglasni: *'pãzdjxã;* izglasni: *b'rãtj, 'si:nj*);
u < v prevzetih besedah (*tu'rizãn, ku'bik*); v onomatopejskih besedah (*'kuku*);
ø < *o* (prednaglasni: *ø'kø;* ponaglasni: *'jãgødã*), *ø* (prednaglasni: *zøb'je;* ponaglasni: *'mizø*), *l* (prednaglasni: *gø'ci:mø;* ponaglasni: *'jãbøkã*), *-ø* < *-al* (*'dølø jã*), iz *-l* za naglašenima in nenaglašenima *i* in *ě* (*'žr:ijø, x'mr:ijø, 'nøšijø jã, 'bijø jã, 'tr:pijø jã*), *-al* (*'nãšø jã*), v prevzetih besedah (*'fürtøx*);
ä < *ø* (*s'tãbãr, 'cãbãr, 'kunãc 'konec*'), *e* (prednaglasni: *zã'lè:nj, vã'sø:lã, bã'sè:dã;* ponaglasni: *'nãsãmø;* izglasni: *'pø:lã 'polje', 'mø:rjã, 'nãšã*), *e* (prednaglasni: *klã'ci:, pãš'ni:cã 'pesti*); ponaglasni: *'pãmãt, 'jø:stãrj;* izglasni: *'tãlã, 'zãnã – I mn., 'mizã – I mn.*);
å < *a* (interni zlogi: *'zãgãtj, 'delãtj;* izglasni: *'jãgødã, g'lø:vã, g'rü:škã, k'rãvã*), v prevzetih besedah (*'fã'lø:t*);
r < nenaglašeni *r* (*smj'detj, mj'li:c*), po umiku naglasa na prednaglasni zlog (*'cãtjtãk*), po onemitvi samoglasnika ob *r* (*žr'be: 'žrebe', 'ledrjnj 'usnjen*), v prevzetih besedah (*'nidr'suxj 'nizki ženski čevlji*);
ŋ < po onemitvi samoglasnika ob *n* (*'jãbøšjçã, 'su:nčjçã, s'lãmø'rezjçã*), v prevzetih besedah (*'tøtj'kø:mrã 'mrliška vežica', 'cãjtjgã, 'tü:rj*);
l < v prevzetih besedah (*'mãntlj*).

1.3 Soglasniški sistem se od sistema slovenskega knjižnega jezika zelo malo razlikuje, saj so soglasniki nastali iz ustreznih soglasnikov v izhodiščnem splošnoslovenskem sistemu (Logar 1981), poleg tega pa:

- v* < *w* pred samoglasniki, zvočniki in zvenečimi nezvočniki (*'vi:ŋo*, *'vɔdã*, *'vrã:k*), kot proteza pred zadnjimi samoglasniki (*'vɔ:pŋo*, *'vü:zdã*, *'vüstã*, *'vü:š*);
- n* < *-m* (*'čɛ:n* 'hočem', *li'dé:n* – daj. mn. 'ljudem', *'tã:n* 'tam'), redko *n* v izglasju (*'ogãn*), v prevzetih besedah (*'mãntl*);
- l* < *l̥* (*p'lü:čã*, *k'rɔ:l*), toda *l + j* < *l̥j* (*'zãljã*), *l* < *-dl-*, *-tl-* v deležnikih na *-l̥* in iz primarne skupine *tl*, *dl* (*'jè:lã* 'jedla', *c'vã:lã* 'cvetela' – *'šilo*), v prevzetih besedah (*'ledãr*);
- r* < *ř* (*'rũxã*), *r* v prevzetih besedah (*krãm'pè:r*); *r* v skupini *-čř-* in *-žř-*, ki sta ohranjeni (*čř:è:vãl* 'škorenj', *čř:è:šjã*, *žř'be:* 'žrebe');
- j* < *n̥* in *n̥j* (*'kuj*, *'sũkjã*, *'lũ:kjã*, *'jivã* 'njiva', *kɔrãljɛ:* 'korenine', *b'lãjã* 'deska'), *j* < \emptyset kot zapolnitev zeva (*'bijo jã*, *'nɔsijo jã*), kot prehodni *j* med *u* in zobnimi/zadlesničnimi soglasniki (*'mujcãk*, *'gujdãk* 'prašič'), v skupinah *buj-*, *muj-*, nastalih po metatezi iz *u'mi(:)-*, *u'bi(:)-* (*x'mujvãtj*, *'bujtj*);
- f* < *-v* v izglasju in pred nezvenečimi nezvočniki (*'fčãrã*, *p'rãf*, *'fšãkj*), v izglasju tudi v skupini *-ru* (*'čr:f*, *ɔ'br:f*), *p-* v položaju pred *t* (*'třč*), v prevzetih besedah (*'fɛ:xtãlj sɔ*, *'fũrtɔx* 'predpasnik'), *-f* < *-pf-* < *-bf-* (*'kɔrflãšã* 'pletenka');
- šč* < *št* (*'kũščãr*, *'iščãn*, *nã 'tãščã*);
- zd-* < *vzd-* (*'z'ɔ:vãjã* 'poroka', *'zdignɔtj* 'dvigniti');
- k* < *kj-* v besedi 'kje' (*'kè*);
- g* < *kj-* v sestavljenkah (*'nɛgj* 'nekje', *'nigj* 'nikjer');
- x* < *k*, *g* pred *k* (*'mɛ:xkj* 'mehak', *'lãxkj* 'lahak'), *xm-* < *vm-* (*x'mujvãtj*, *xm'rè:tj*).

Nezveneči nezvočniki so nastali tudi iz zvenečih v izglasju in po asimilaciji na sledeče nezvočnike, zveneči nezvočniki pa iz nezvenečih prav tako po asimilaciji na sledeče nezvočnike. Vsi nezvočniki se pojavljajo tudi v prevzetih besedah.

2 Slovar

Po narečnih pripovedih informatorjev, večkratnih pogovorih z njimi ter na podlagi obsežnega zbranega zvočnega, slikovnega in video gradiva je v mojem diplomskem delu nastal slovarček, v katerem je zbranih okrog 450 iztočnic (od tega jih je v tem prispevku zaradi omejitve obsega predstavljenih 115). V geselskem članku je najprej navedena glasovno poknjžena iztočnica. Sledi ji ustreznica v narečni transkripciji. Pri samostalniških besedah sledijo oblike za imenovalnik in roditeljski ednine ter oznaka slovničnega spola. Pri glagolskih oblikah navajam nedoločniško obliko in obliko za 1. osebo ednine sedanjika (ponekod 3. oseba, če se oblika za 1. osebo ne uporablja) ter podatek o glagolskem vidu. Pri pridevniški besedi so navedene oblike za vse tri spole ter natančnejša besednovrstna oznaka. Z besednovrstno oznako so označeni tudi prislovi, vezniki in zaimki.

⁶ O *l̥* v izglasju deležnikov gl. pri izvoru /o/.

- beteg** ▶ 'bätäk bätägä m *bolezen* |vinske trte|: (A) Qd vrämé:nâ. Tø zäj, čë jä 'täkšø 'neš'tâ:lno v'rë:mä, 'pø: 'däš 'pø: 'tistâ spâ'ri:nâ, 'nekä pä 'tüdij ød bø'lë:zni. G'dø jä 'bätäk v gø'ricâx, 'nä?
- bobika** ▶ 'bubijkä -ä ž, star. *grozdna jagoda*: (Č) 'Nëgdâ, g'dø: jä b'rø:tvâ 'bi:lâ, 'të: sø 'tøtä s'tø:râ 'bâbâ t'ri 'bubijkä 'gø:r nâ ... 'nä, nâtäk'nølä [..]
- brač** ▶ b'rø:č -a m *trgač* |obiralec *grozdja*|: (M) 'Kâk pa 'räčätâ 'tøtjñ l'i'dë:n, ki p'ri:däjø b'rø:t? (A) B'rø:čji.
- brajda** ▶ b'rä:jdâ -ä ž *brajda* |po ogrodju iz letev napeljana *vinska trta*|: (C) 'Kâbñnik bji 'møglâ na spøm'lø:t. 'Tistø: 'vi:djš, g'däj ... 'tø: 'läxkø 'dumâ na b'rä:jdâx 'tüdij 'vi:djš, 'nä.
- brati** ▶ b'rätij 'bä:rän nedov. *trgati* |grozdje|: (A) 'Zâ pä, f pøn'dë:lâk pä 'bä:rämø, sø nân 'räklj zâ š'i'pønâ, kâ 'mørämø 'žë pä'lätij.
- bratva** ▶ b'rø:tvâ -ä ž *trgatev*: (Č) 'Nëgdâ, g'dø: jä b'rø:tvâ 'bi:lâ, 'të: sø 'tøtä s'tø:râ 'bâbâ t'ri 'bubijkä 'gø:r nâ ... 'nä, nâtäk'nølä [..]
- cuhta***⁹ ▶ 'cü:xtâ -ä ž, zastar. *blago*, ki je varovalo *zmlëto grozdje*, da je ostalo v *košu stiskalnice*: (Č) 'Në:, 'të: pä mj jä 'Rusøf S'tånjø pä 'u:n 'tø: râz'lâgø, kâ sø 'nëgdâ 'meļj 'täkšnâ p'râšâ, kâ sji 'nečkâk, 'täk kâk 'änø 'kurpø 'mejø. 'Kurpø, pä 'noçrij blâ'gø:, 'täk kâk ød 'änägâ 'žâklâ. In f 'tistij 'žâkäl sji d'jø: 'tøtø sãm'lëto g'rø:zdjâ, s't'rëätâno, ø'kø:lji pä 'të: 'kurpø, 'të: pä jä 'tistø 'nečkâk stj's'kø:vâlø. Čë sän jäs p'râf 'räzmijø. In 'tøtø blâ'gø:, kji sä jä 'no:pijlo ... sä jä 'no:pijlo 'tøtägâ 'søkâ in g'dø: sji 'kâkšägâ p'i'jø:ncâ 'vidijø, sji 'räkø, 'tøtji pä jä 'pijân kâk 'cü:xtâ. ● **pijan kak cuhta popolnoma pijan**: 'pijân kâk 'cü:xtâ
- čep** ▶ 'čëp -â m **1** *čep* |lesen *zamašek*|: (Č) 'Tø:, 'čëp. Plutø'vinâstij. 'Tø: 'tü: 'noçrij p'ri:dâ, 'zâ:j 'noçrij 'täčâ. → STOPELJ **2** *čep* |po obrezovanju preostali del rozge, navadno z dvema očesoma|: (A) 'Tøtj 'čëp jä 'näjč 'në: g'no:.
- četrtñjak** ▶ š't'rj'jø:k -â m, star. *sod*, ki drži 150 litrov: (D) Š't'rj'jø:k jä 'të: s'tø: 'pëdäšët.
- davati*** ▶ 'dø:vâtij 'dø:vlâ (3. os.) nedov. *dajati* |sok iz tropin pri stiskanju|: (Č) 'Kâk 'dugo 'dø:vlâ, 'täk 'dugo s'ti:snâš 'vün. Dø 'trik'rø:t 'neçji.
- doga** ▶ 'døgâ -ä ž *doga* |deska za sestavljanje *lesnega sode*|: (Č) Nâ pøļov'jø:kj jä 'døgâ. 'Noçrij. ◆ **žalostna doga** 'žâløstnâ 'døgâ *lesena deska*, s katero se nagne *sod*, da tekočina do konca izteče: (Č) 'Žâløstnâ d'rë:vâ, 'žâløstnâ 'døgâ, d'rü:go pä 'në:.
- DREVA
- dreva** ▶ d'rë:vâ -ä ž ◆ **žalostna dreva** 'žâløstnâ d'rë:vâ *lesena deska*, s katero se nagne *sod*, da tekočina do konca izteče: (Č) 'Žâløstnâ d'rë:vâ. 'Mislijñ, kâ sän jø cë'lø s'kü:rjjo, kâ jä sp'rx'në:lâ. → DOGA
- držati** ▶ d'ržätij d'ržji: (3. os.) nedov. **1** *držati* |imeti *prostornino* za določeno količino *tekočine*|: (Č) 'Tø: 'neçji 'cirikâ d'ržji: 'pë:t 'litrof 'vändâ. **2** *ohranjati uporabnost*: (A) 'Tüdij škro'pi:vø nâ d'ržji: 'dužâ. **3** *držati* |ohranjati *kaj* v določenem položaju| ● **držati kak pes ježa** ironično *trdno držati*: (Č) 'Nø, 'vidijš, 'zäj pä sä 'tø: 'täk zâ'të:gnâ in 'tø: d'ržji: kâk 'päš 'jë:žâ. 'Zâ pä sä 'tø: ød'rë:žâš, pä šâ 'pø: pø'nüçâš 'dälâ, nâ.

⁹ V članku Mihaele Koletnik Vinogradniška terminologija na Ženiku in v Biserjanah ... (Koletnik 2006b: 246) je *cuhta* razložena kot *leseni obroči*, *sestavljani v obliki koša*, kar je po mojem gradivu koš v prvem pomenu (gl. iztočnico *koš*).

- dverca** ▶ d'vɛ:rcâ d'vɛ:rc s mn. *vratca* |zapiralo odprtine na sodu, namenjene za čiščenje|: (A) 'Näj 'nɔvâ nâ'rɛ:dj. 'Tɔ: 'tɛ 'mɔrâ f'sâ s'küp 'nɔ:vɔ – d'vɛ:rcâ pã f'sâ s'küp 'nɔ:vɔ nâ'rɛ:tj. → TIRELJ, TUREN
- dveri** ▶ d'vãrj –j s mn. *pokrov koša pri stiskalnici za grozdje*: (C) 'Jã, kãr iz 'nãj'vɛ:čjãgã v 'nãj'mãnsãgã nã'lã:gã, nã 'vɛ:x pã sã 'dãnjãɔ d'vãrj. → POD
- ferunika**** ▶ fã'runjã –ã ž, zastar. *daljši reznik*: (A) 'Jã, 'un jã 'tũ:, 'tãn 'pɔ:lãk 'nãšjx, pã f 'Šɛvɔvɔjx ɔɔ'ricãx pã jã 'un 'mejɔ sp'lɔx ... 'un jã 'mejɔ 'nè: d'vɔ: 'kujã, 'un jã 'mejɔ nã'mɛšɔ 'kujɔf pɔ š'tirj fã'runjã.
- flakša**** ▶ flɔkšã –ã ž, zastar. *lesena posoda v obliki sploščenega valja, ki pijačo ohranja hladno*: (Č) 'Tɔ: jã flɔkšã, lj'sè:nã izdã'lã:vã, 'jãs sãn 'zã:j 'sicãr 'dɔ: ɔɔ'ɔ:čã 'delãtj iz 'ɔstf'rãjã, kã 'tɛ: 'tɔ: 'pãč nã rjã'vè:jã, 'tɔ: sɔ 'mɛlj 'sãmɔ zã 'tɔ:, kã jã 'duzã pjã'jãčã 'bi:lã 'nɔtrj x'lãdnã.
- gantar** ▶ 'gãntãr –ã m *lega* |lesena podloga za sode v kleti|: (M) 'Tɔtj 'dè:l? (Č) 'Gãntãrj.
- glava** ▶ g'lɔ:vã –ã ž *vrhnji del trsa, iz katerega raste rodni les*: (A) D'rũgɔ nã pjs'ti:š ... nã 'kujj f'sã pjs'ti:š, pã 'tɛ 'tɔtj d'vɔ: 'rãzni:kã, kã s'tã:, z g'lɔ:vã pã g'rɛ: f'sã 'dɔ:l.
- graba** ▶ g'rãbã –ã ž *spodnji, najnižji del vinograda*: (B) 'Tɔ: pɔ'mè:nj, kã 'zã:j g'dɔ: 'unj 'čist 'dɔ:l p'ri:dãjɔ, sɔ ... v g'rãbj.
- grabica** ▶ g'rãbjã –ã ž 1 *odvodni jarek med deli vinograda*: (B) Nã f'sãkšjx 'pɛdãšɛt 'mɛtɔf jã 'bijɔ, 'kãk bj 'tɔ: 'rãkɔ, 'vɛrtikãlnj, 'nèjã, 'vɛrtikãlã jã v g'rãbɔ, 'tɔ: sã p'ɔ:vj, 'vɔɔ'rãvnɔ, 'vɔɔ'rãvnj ɔd'vɔd 'vɔdã jn 'tɔ: sã jã 'rãklɔ g'rãbjã. 2 *del vinograda med dvema odvodnima jarkoma*: (C) V d'rũ:gj ãl pã f t're:tjg jã g'rãbjã. Pɔ 'pɛ:vj g'rãbjã, f 'pɛ:vãn 'tɔtãn, 'pɛ:vj prã'xɔ:t, d'rũ:gj prã'xɔ:t pã 'kunãc ɔɔ'ric. ɔɔ'ricã sɔ 'tũdj bj'le: pɔ g'rãbjãx nã'rãjãnã, 'tɛ: pã pɔt 'pɛ:vɔj g'rãbjãɔj pã pɔt d'rũ:gɔj g'rãbjãɔj sɔ 'zãj, 'nã.
- grot** ▶ g'rɔt –ã m *grot* |lijaku podobna priprava pri grozdnem mlinu, v katero se strese grozdje|: (Č) 'Tũ: 'gɔ:r p'ri:dã g'rɔt, 'tɔ:, nã 'tɔ:. ãn 'tãkšj, 'mɔ:n gã 'dɔlãx, f pjv'nicj gã 'mɔ:n. → ŽRELO
- gutedel**** ▶ 'gut'e:dj –dlã m *žlahtnina* |trta z navadno petdelnimi listi, srednje velikimi grozdi in jagodami rdeče ali rumeno zelene barve|: (C) Žlãxt'ninã, pɔ 'nãšãn 'gut'e:dj. 'Tɔ: jã jã'dilnã 'sɔrtã. 'Tɔ: sã nã p'rɛ:šã. 'Tɔ: 'ni 'vi:nɔ.
- gviht**** ▶ g'vixt –ã m *utež* |za povečevanje sile vzvoda na stiskalnico|: (Č) 'Tɔ: sɔ g'vixtj, 'pɛ:vɔ 'vɛ:kj, 'vɛ:kj jã prã'mãlɔ, 'tɛ: pã sã šã 'mɔrãjɔ 'mã:lj s'cɔj ɔ'bešjɔ, kã 'tɛ: jã 'tɔ: 'vɛ:kšj ã'fɛkt, kã 'bɔlã s'ti:snã [...]
- igla** ▶ 'iglã –ã ž *kovinska koničasta os vretena*: (C) 'Tɛ: pã 'tɔ: f'sã s'küpãr z'lè:zj nã'zãj 'nɔtrj, kãr 'tũ: ɔt s'pɔdãj jã pã 'iglã, kj us'mɛrjã, kã sã 'tɔtj 'kãmãn nã 'ni:xã 'šɛ:n pã 'tɔ:.
- izabela** ▶ izã'bɛlã –ã ž *izabela* |samorodna trta z zelo velikimi listi in srednje velikimi rdeče vijoličastimi grozdi|: (C) Izã'bɛlã pã 'ju:rkã, 'sãmɔ 'tistɔ 'bɔl 'mãlɔ, 'nãj'vã:č pã sã jã š'mã:rñjã, 'sãmɔ 'tɔ: jã 'zã:j žɛ 'nɛkãj, prãt s'tɔ: 'lè:tj.
- jurka**** ▶ 'ju:rkã –ã ž *samorodna trta z zelo velikimi listi in velikimi modro vijoličastimi grozdi*: (C) Izã'bɛlã pã 'ju:rkã, 'sãmɔ 'tistɔ 'bɔl 'mãlɔ, 'nãj'vã:č pã sã jã š'mã:rñjã, 'sãmɔ 'tɔ: jã 'zã:j žɛ 'nɛkãj, prãt s'tɔ: 'lè:tj.

- kabrnik** ▶ 'kãbrɲik -ã m, strok. *kabrnik* [grozdni nastavek pred cvetenjem]: (C) 'Kãk 'vũn pɔ'žãnä is s'tɔ:rãgã 'lè:sã 'mãlɔ k'rɔ:tkj zã'lè:nj 'listãk, g'rɔ:tãjɔ g'rɔzdãkj 'tãkšj 'mã:lj, ki mãš ɔp'čutãk, kã jã g'rɔzdãk, 'tɔ: 'šã jã 'kãbrɲik.
- kad** ▶ 'kãt -dj ž *kad* [velika, zgoraj širša, odprta lesena ali plastična posoda]: (C) 'Tɛ: pã 'tũ: s'tãčã 'vũn, nãs'tɔ:vjɲ 'gɔ:r 'tɔtɔ 'cè:f, 'tɛ: pã 'dãnãn 'dɔ:l, 'tɛ: pã 'dãnãn 'kãt 'tũ:, 'nã, js 'kãdj pã 'tɛ: 'pɔtlj 'pumpãmɔ f'sɔ:dã.
- kajla** ▶ 'kãjlã -ã ž *zagozda iz lesa za zagozdenje sodov*: (Č) 'Čɔ:kãj, 'tɔ: pã sɔ 'kãjlã.
- kamen** ▶ 'kãmãn -mnã m *utež na spodnjem delu vretena*: (C) [...] 'tɛ: pã gã s'pũ:šçãš, 'tã:n dvj'gũvľãš 'gɔ:r z vrã'tãnɔm, s 'kãmɲɔn pã vrã'tãnɔn, 'tã:n z'dignãš 'gɔ:r, 'tɛ: pã 'tɔ: p'ri:dã 'vɔ:gã.
- klin** ▶ k'li:n -ã m *tečaj* [za zapiranje koša pri stiskalnici na zadnji strani]: (Č) 'Tãn pã sɔ 'rigljã nã 'ɔvj s't'rɔ:nj, k'li:nj. Nã 'ɔvj s't'rɔ:nj sɔ k'li:nj, pã 'lũ:kjã, kã s'kũp, 'nã, f'tãknãš, 'tũ: pã sɔ k'lũ:čj, kã s'kũp 'zãprãš. → RIGELJ
- ključ** ▶ k'lũ:č -ã m *zaph* [za zapiranje koša pri stiskalnici na sprednji strani]: (Č) K'lũ:č. Zã zã'pi:rãjã 'tɔtãgã, kã gã 'zãprãš s'kũpãr, 'kɔš. Kã 'kɔš s'kũp 'zãprãš. 'Tãn pã sɔ 'rigljã nã 'ɔvj s't'rɔ:nj, k'li:nj. Nã 'ɔvj s't'rɔ:nj sɔ k'li:nj, pã 'lũ:kjã, kã s'kũp, 'nã, f'tãknãš, 'tũ: pã sɔ k'lũ:čj, kã s'kũp 'zãprãš.
- kobila** ▶ kɔ'bilã -ã ž, star. *deblo vinske trte*: (A) 'Tɔ:, 'dãrã pã sã, 'tɔ:, pã sã 'tɛ: 'rãčã kɔ'bilã. Čè sã, 'misljɲ, ɔt 'dãrã smɔ ɔb'nɔ:vlãlj, 'tɛ: smɔ 'tũ: zɔb'rezãlj, 'tɛ: pã jã 'tɔ:s ... sã 'rãčã kɔ'bilã, 'tɛ: pã sɔ 'tɛ 'kujj. (D) 'Jã, 'tɔ: sɔ kɔ'bilã, 'jã. Kɔ'bilã sã 'vũn 'mãčãjɔ, 'nã, g'dɔ sã 'sè:kã.
- koleno** ▶ kɔ'lãnɔ -ã s *kolence* [odebeljeni del trsa, iz katerega poganjajo listi]: (C) Zã'rãdj 'tãgã, kãr jã 'tɔ: 'tãk nãs'tɔ:vlãnɔ. Kãr 'tũ:, f'tɛ:tjãn, čã'tɔ:tãn kɔ'lãnj sã pɔ'jãvj 'kãbrɲik [...]
- konj** ▶ 'kuj -ã m, star. *pri obrezovanju preostali del rozge s petimi ali šestimi očesi*: (A) 'Kã jã špã'rɔ:n, jã 'kuj, 'jã. 'Tɔ: jã 'kuj ... Dɔ ɔt 'tũ:, nã, ɔt 'tũ: 'jã 'kuj [...] → SPARON
- korbflaša**** ▶ 'kɔrf'lãšã -ã ž *pletenska*: (D) Pɔ 'vi:nɔ pã sãn 'šɔ: s 'kɔrf'lãšɔj, f'kɛɔ mj jã 'virt nã'lè:jɔ 'vi:nɔ js 'pũčlã.
- koš** ▶ 'kɔš -ã m **1.** *koš* [obod pri stiskalnici za grozdje]: (C) 'Tɛ: pã 'zã:j, v'zãmãš, 'tã:n 'dãnãš, k'dãj jã 'kɔš nã'lɔžãnj, kãr 'tɛ: 'tãmɔ sã 'tɛ: 'pɔtlj 'rãčã 'kɔš. **2.** *visoka, spodaj zožena pletena posoda za prenašanje* [gnoja na hrbtu]: (Č) 'Kɔš zã g'nɔ:j nɔ'sitj. P'lãtãnj. 'Tɔ: sã nã 'rãmɔ 'lepɔ 'vɔ:žã, 'tɛ: pã g're:š. Pã tj 'nɔtrj nã'mãčã; 'tɔ: jã 'tɛ:kɔ 'višã, kã tj 'nãmãrã zã kɔ'lè:r lã'tetj, jɲ 'tɔ: 'lãxkɔ 'nãsãš. 'Tɔtj jã 'mãlɔ 'mã:lj, 'bojšj jã 'mãlɔ 'vɛ:kšj, kã 'tɛ: 'vã:č 'nãsãš. **3.** *velika količina, množina* [rozg in listja na trsu]: (A) Čè 'tɔ: 'zãj 'nã bj 'rezãlj, 'tɔ: bj 'zãj nã spɔm'lɔ:t 'cè:lj 'kɔš 'bjjɔ.
- krajnik** ▶ k'rãjɲik -ã m *prvi trs v vrsti*: (M) 'Kãk sã 'rãčã 'tɔtãmɔ 'pɔ:vãmɔ 'tɔ:sj? (A) K'rãjɲik. K'rãj, dã jã pɔ k'rɔ:rj. 'Tɔ: jã k'rãjɲik.
- lagvenica**** ▶ 'lãgvãncã -ã ž *večji lijak za točenje vina v sod*: (Č) 'Lãgvãncɔ šã 'mɔ:n. (A) 'Lãkvãncã. 'Tɔ: 'dãrã prã'tɔ:čãš, 'nã, 'zãj 'tãk s 'pumpɔj, 'dãrã pã smɔ 'peškj, pã 'tũ nã pɔlɔv'jɔ:k 'dãnãš, kãr 'trãxtãr jã prã'mã:lj. 'Tũ 'ãnɔ 'kuntɔ v'lè:jãš, 'tɛ pã pɔ'mãlãn 'tãčã. Lè'sè:nã smɔ 'nɛgdã 'mɛlj. → LAKOVNICA

- lakovnica*** ▶ 'lâkvänçä -ä ž večji lijak za točenje vina v sod: (A) 'Lâkvänçä. 'Tɔ: 'därä prä'tɔ:çäš, 'nä, 'zäj 'tâk s 'pumpɔj, 'därä pä smɔ 'peškj, pä 'tü nä pɔlɔv'jɔ:k 'dänäš, kär t'râxtâr jä prä'mâ:lj. 'Tü 'änɔ 'kuntɔ v'lè:jäš, 'tɛ pä pɔ'mälän 'täçä. Lè'sè:nä smɔ 'neğdä 'mëlj. → LAGVENICA (Bezljaj 2: 122: *lakomica*; Novak 2006: 215: *lakovnica*)
- latica** ▶ 'lâtjçä -ä ž lesena desčica za ogrodge koša pri stiskalnici: (D) [...] präp'rečjälä, kä bj g'rɔ:zdjä 'vün šp'ricälɔ, 'tâk kâk mâš 'zäj f xj'd'râvlijènjx p'râšâx p'lâstično m'režɔ. Pä 'tɛ: 'lâtjçä.
- legnar** ▶ 'leğnar -â m betonski podstavek lege: (Č) 'Leğnar. 'Leğnar jä nä bj'tɔ:nj.
- macljek** ▶ 'mâcläk -â m kladivce pri klopotcu: (B) 'Tɔtj 'dè:l so 'vɛtɛncä, g're:däl jä, nä g're:dlj so 'mâcläkj, 'tɛ: pä jä 'dâskä pä 'mätlä.
- manga*** ▶ 'mɔ:jngä -ä ž, redko vzvod: (C) Pä 'mâknâš 'tɔtɔ vä'rjgɔ, 'tä kä 'tɛ: g'rɔ:tä vz'vɔ:t, 'nä, 'mɔ:jngä, kâk sä 'räçä pɔ 'pɾ:lâškj. (Bezljaj 2: 194: *monga*)
- metla** ▶ 'mätlä -ä ž šibnata metla na klopotcu, ki vetrnice usmerja v smeri vetra: (B) 'Tɔtj 'dè:l so 'vɛtɛncä, g're:däl jä, nä g're:dlj so 'mâcläkj, 'tɛ: pä jä 'dâskä pä 'mätlä.
- mlin** ▶ m'li:n -â m grozdni mlin |mlin za mletje, drozganje grozdja|: (A) V m'li:n. (M) Zä 'kä pä g're: v m'li:n g'rɔst? (A) Kä zd'rɔbj 'jäğɔdä. → TRETÄČ
- naložiti se** ▶ nälɔ'žitj sä nä'lɔžj:n sä dov. *obroditi*: (D) P'rävâç bj sä 'tɾ:s nä'lɔžjjo, 'tɛ pä bj sä ... (A) s'xi:rɔ.
- naštekati**** ▶ nâš'tekâtj -ân dov., redko *postaviti* |kolje|: (C) 'Tɛ: pä 'pɔtlj nâš'tekâš 'kɔljä 'sâmo, 'kɔljä 'näjp're:t nâš'tekâš, kä jix nâ'pikâš, kä nâ're:djš 'vr:stɔ, 'tä:n, kè bɔdɔ 'pɔtlj pɔ'säjânj 'tɾ:sj.
- obdeluvati**** ▶ ɔbdä'lüvatj -vlän nedov. *obdelovati* |kmetijske površine|: (D) Zä'vɔlɔ ɔbdä'lä:vä. Kär sä 'zäj f'sä st'rojɔ ɔbdä'lüvlä, 'nä.
- obroč** ▶ ɔbrɔ:ç -â m obroč a |ozka ploščata lesena priprava v obliki kroga, ki omogoča oblikovanje koša pri starejših stiskalnicah|: (D) 'Tɔ: jä b'režɔvâ 'tâkšä 'vè:jä, nä 'pɔ:l vrè:zânä. 'Tɛ: pä jä jš 'täğä nâ're:tj 'riɲk, ɔbrɔ:ç. 'Tɛ: pä jä ... s'pɔdj 'dänä 'näj've:kšägä, 'tɛ: pä 'sig'dɔ:r 'mè:šägä, 'tä kä s'tɔžäç 'dèlâ 'u:n. **b** |ozka ploščata priprava v obliki kroga, ki povezuje lesene dele soda, flokšel|: (Č) 'Tɔ: jä f'lɔkšä, lj'sè:nä jzdä'lä:vä, 'jäs sän 'zä:j 'sicär 'dɔ: ɔbrɔ:çä 'dèlätj jz 'rɔstf'räjä, kä 'tɛ: 'tɔ: 'päç nä tɾjävè:jä [...]
- oka** ▶ 'ɔ:kä -ä ž mn. 'ɔ:kä oko |zametek brsta na oleseneli rozgi v zimskem času|: (A) [...] 'tɔ: pä sɔ ræz'ni:kj. 'Tɔtj, 'nä? 'Tɔ: jä 'tɔtj 'du:gj, kj mä dâ'sɛ:t, 'ɔ:k [...]
- olup*** ▶ ɔ'lüp -j ž lupina |lupina grozdne jagode|: (M) ɔk'rɔ:k pä 'mämɔ ... (A) lu'pinä. (M) Lu'pinɔ älj ɔ'lüp? (A) ɔ'lüp, ɔ'lüp jä 'tɔ:, 'jä. Tɔ: jä ɔ'lüp, 'jä.
- panjič** ▶ pä'ji:ç/pj'ji:ç -â m manjši tram, s katerim se obeži koš: (Č) 'Tɛ: pä lj'sè:nj 'kɔš, nä, lj'sè:nj 'kɔš, 'tɛ: je 'pɔtlj 'nɔtrj f 'kɔš p'ri:dä trɔ'pjinä, zm'leto g'rɔ:zdjä, 'pɔt 'gɔ:r nä 'tɔ:, pä pj'ji:çj. Pj'ji:çj pä p'ri:däjɔ dɔ 'pɾ:vägä p're:špäjä. (D) Pä'ji:çj. (Č) Pä'ji:çj, nɔ, pä'ji:çj, 'jä, 'jäs pä sän 'räkɔ pj'ji:çj.
- panoga** ▶ 'pänɔgä -ä ž, star. *zalistnik* |zalistni poganjek|: (A) 'Tɔ: sɔ 'pänɔgä, 'tɔ: z'rɔ:sä 'cè:lä 'rɔzgä. 'Jä, 'pänɔgä so 'tɔ:. 'Pänɔgä jä 'tɔ: pɔ 'näšä. Zä'listɲik jä 'pänɔgä. 'Tɔ: jä rɔzgä, 'tɔ: pä sɔ 'zäj 'pänɔgä, zä'listɲik, 'tɔ: jä 'list. (Bezljaj 3: 8: *panoga*)

- petljije*** ▶ pät'li:čjä -ã s, NŠ, zastar. *pecljevina*: (C) 'Jã, pät'li:čjä jä 'tø:. Kär 'tä:n, 'tø: sä 'te:, kã g'dq: jä rãz'devlãš, 'nä, 'tøtø pät'li:čjä sä 'vr:žã fk'rãj. 'Tø: jä øt'pã:t.
- pintar*** ▶ 'pintãr -ã m, star. *sodar |izdelovalec sodov|*: (C) 'Sãmq jä x'rø:st 'pø: žø 'tãk, 'tø: pã žø 'pintãri z'nø:jo, kè gã 'rèbã pød'rè:tj.
- pintovec**** ▶ 'pintovãc -fcã m *iva |vrba, katere veje se uporabljajo za vezanje šparonov|*: (D) 'Nãš F'rãncãk jä 'nøgðã f'sã s 'pintøfcøn 'vø:zø.
- pipa** ▶ 'pipã -ã ž *pipa |priprava za točenje vina iz soda|*: (M) 'Kã pã 'tø: (C) 'Pipã.
- pod** ▶ 'pøt -dã m 1 *dno |spodnji, osnovni del stiskalnice iz lesenih desk|*: (C) 'Zãčnãmã s 'pødã. 'Tø: jä 'pøt, nã k'erãgã sä nã'lãgã g'rø:zdjä. 2 *pokrov iz lesenih desk, s katerim se pokrije koš*: (C) 'Tø: pã lj'sè:nj 'køš, nã, lj'sè:nj 'køš, 'tø: je 'pøtlj 'nøtrj f 'køš p'ri:dã trø'pinã, zm'løtø g'rø:zdjä, 'pøt 'gø:r nã 'tø:, pã p'ljji:čj. → DVERI
- poden*** ▶ 'pø:dãn -dnã m ♦ **prednji poden** p'rè:djij 'pø:dãn *prednja, čelna stran soda* ♦ **zadnji poden** 'zø:djij 'pø:dãn *zadnja stran soda*: (C) 'Tø: pã sø 'pø:dnj, nã. P'rè:djij pã 'zø:djij. Pã 'tø: jä 'pø:čãno, 'vidjš, 'tø:. Ålj nã 'pü:sčã zã'ãjnkrãt, ålj jä 'pø:čãnj xj'di:č.
- polovnjak** ▶ pølv'jøk -ã m *sod, ki drži 300 litrov*: (A) 'Nãjprø:t sä p'jv'nicã s'pucã, pã pølv'jøk v'mujã, pã p'rãšã sä 'mørã v'mujtj, pã pø'sødvã, kã sø 'pütã pã 'køntã, pã 'tø:, kãj 'nücãš. ♦ **ovalni polovnjak** *sod ovalne oblike*: (A) Ø'vãlnj pølv'jøkj.
- polž** ▶ 'pu:š -žã m *polž |vijačno zavit del mlina, ki potiska grozdje v mletjel|*: (C) 'Jã, çø pã šã 'dãnãš 'røblãčã k'coj, 'tø: pã, 'tø: pã rãspãc'lujã. Kär šã 'tø: jä, 'tø: 'dãnãš 'ãno 'sitø s'coj, kj nã p'jst'it:, kã bj, ål pã nã 'pu:š jä, 'tãkšnã kj, 'sãj tø: sä nã 'tøtãn, tj 'lãxkø, nã kø'vi:nskãn tj 'lãxkø pø'kø:žãn, 'kãj pø'mø:nj 'røblãč, kj jä 'bijø nã 'istj nã'ci:n nãp'rø:vlãnj p'rij s'tø:rãn.
- poščip** ▶ pøš'ci:p -ã m, star. *šipon*: (A) Pøš'ci:p, 'tø: pã jä, 'jøj, 'vidjš, 'zã pã 'vãç slø'vã:nskj nã 'vè:n ... šj'pøn.
- potirati** ▶ pøti'rãtj pø'tirãn dov., za trs *pognati |narediti poganjke|*: (A) 'Un dã 'zãj nã spøm'lø:t, d'gø:ç dã pø'tiro, 'tãk kãk dø 'zãj, g'rø:zdjä 'punø 'gørä 'mejø, 'sãmq f'sã 'døj s'kø:plã.
- preslice** ▶ p'rãšcã p'rãšc ž mn. *preslica |del stiskalnice, navadno iz dveh pokončnih tramov, med katera se namesti vzvod|*: (C) 'Tø: pã sø p'rãšcã, 'zø:djä pã p'rø:djä p'rãšcã. ♦ **prednje preslice** p'rø:djä p'rãšcã *preslica, ki je pri stiskalnici bližja vretenu|* ♦ **zadnje preslice** 'zø:djä p'rãšcã *preslica, ki je pri stiskalnici dlje od vretena|*: (C) 'Tøtã stø'jje:čã, stø'jje:čj trã'møvj sø p'rãšcã, kj sø nã 'zø:djij p'rãšcø sø vã'rigrã 'nøtrj nã'devãnã.
- preša** ▶ p'rãšã -ã ž 1 *stiskalnica |za grozdje|*: (C) Zã'tø: kã 'ti jix 'døvlãš 'zãj, kø nã'lø:gãš p'rãšø, 'nã [...] 2 *prostor, v katerem se stiska grozdje*: (C) [...] 'tø: pã sä jä žø 'vidlø, kã šã jä 'kumãj 'sãmq 'mãlø, 'tistø, 'kã sä jä pø 'vr:xj pø'pãnjlø jn jä, 'tø: pã jä zã'di:šãlã 'cè:lã, 'cè:lã p'rãšã pø 'tistãn.
- prešanje** ▶ p'rø:šãjã -ã s *sortirano grozdje, pripravljeno za stiskanje*: (C) [...] 'misljn, kã dã 'rønskj 'fãrtj k 'tä:n nøgij dø ånjx 'ãnjx, kã bømø žø zã'çø:lj p'rø:šãtj 'rønskãgã, 'tø: pã, 'qvo pã, 'kã bømø b'rãlj, bømø b'rãlj šã kã f 'ki:štãx øs'tø:nã, pã 'tø: 'tistø v gø'ricãx øs'tø:nã, 'pøtlj sj p'rø:tj 'gø:r 'vøzjmq, 'nøkãj pã f 'kãdj 'døvlãmq. Kã nã 'mø:sãmq f'küpãr p'rø:šãjã. 'Tã kã 'mi 'tø: 'pøtlj vã'çø:r p'rø:šãmq šã d'rü:go 'rundø, 'tã kã jä 'tø: d'rü:gj 'dè:n k'rø:dj šã 'tø: zã 'tistø, 'kã dã sä v nã'dølo pø:brãlø.

- prešar** ▶ p're:šár -â m *kdor dela pri stiskalnici za grozdje, tudi za druge*: (A) 'Nâšâ 'mâmâ sô 'tô: sp'lôx 'dêlâlîj. Či'lô 'tâ:k zâ p're:šârâ.
- prešati** ▶ p're:šâtî -ân nedov. *stiskati* |npr. *grozdje*|: (C) 'Tô: jä jä'dilnâ 'sôrtâ. 'Tô: sä nä p're:šâ. 'Tô: 'ni 'vi:nô.
- prešpanj**** ▶ p're:špâj/p're:špâj -â m *sleme* |močen tram kot vzvod na vrhu stiskalnice| ◆ **prvi prešpanj** p'p'vîj p're:špâj *sleme, ki pri stiskalnici z dvema slemenoma pritiska na koš* ◆ **drugi prešpanj** d'rû:gi p're:špâj *sleme, ki pri stiskalnici z dvema slemenoma pritiska na prvega*: (C) In 'tô: pâ jä 'p'vîj p're:špâj, kî p'ri:dâ nâ pîjji:čâ, 'tôti d'rû:gi pâ 'tôtâmô p'ô'mô:gâ, 'tû:, 'zâj trâ'nuto. 'Tô: jä 'tâk 'dôbrô 'nêxčâ prârâ'čünô, kâ 'tô: 'lepô 'dêlâ. Čê bî 'tôti d'rû:gi p're:špâj 'bôlä 'tû: 'bijô, bî m'ô'gô:čâ p'ô'čilo âl pâ kâj 'tâkšâgâ. ▪ (C) 'Tê: pâ spî'sti:š 'tôtâ vâ'rigâ 'mâknâš 'vün, pâ spî'sti:š 'g'ô:r nâ 'kôš p're:špâj, sä 'tâmô 'râčâ, 'tô: pâ jä p're:špâj [...]
- prijeti** - ▶ p'ri'jê:tî p'ri:mâ (3. os.) dov. *sprejeti določeno količino grozdja*: (C) 'Vê:kî g'rô't, kâ g're: 'nôtrî 'vândâ 'cê:lâ, 'cê:lâ, ânô d'vê:, ânô d'vê: 'tôti 'püti p'ri:mâ s'rê:djî.
- prstek** - ▶ p'p'stâk -â m, star. *vitica*: (A) 'Jâ, 'tô: sä 'p'otljî sâ'mô: 'vê:žê, 'viš 'tô:, z 'vitîcoj. 'Tô: sä 'râčâ p'p'stâkî.
- pučel*** ▶ 'püčâl -člâ m *sod* |navadno manjši|: (C) 'Püčâl. Zâ 'mânâ jä f'sâ 'püčâl.
- puta** ▶ 'pütâ -â ž *brenta*: (A) 'Nâjprê:t sä pîv'nicâ s'pucâ, pâ p'ô'p'v'jô:k v'mujâ, pâ p'râšâ sä 'm'ôrâ v'mujtî, pâ p'ô'sôdvâ, kâ sô 'pütâ pâ 'k'ontâ, pâ 'tô:, kâj 'nücâš.
- putar** ▶ 'pü:târ -â m *brentac*: (D) 'Dôkîč šâ 'sô: lî'd'jê: zâ 'pütâ n'ô'sitî, d'ô p'ü:târî.
- rebljač**** ▶ 'rêblâč -â m, zastar. *pecljalnik* |mlin za grozdje, ki obenem razpecljuje|: (C) 'Rêblâč. 'Tô: pâ jä bijô 'tistî, kî jä râspâc'lô:vô. Nâ'vô:dân m'li:n âl pâ m'li:n 'rêblâč, 'nâ, 'tô: stâ bî'lô: d'vô: râz'ličnâ.
- redčina** ▶ 'rêčtînâ -â ž *pas med dvema vrstama vinske trte v vinogradu*: (A) 'T'f:s d'ô 't'f:sâ jä 'rêčtînâ. 'Tâ kâ 'tô: mâmâ d'vô: 'rê:dâ, v'mêš pâ jä ... 'rêčtînâ.
- remenec*** ▶ râ'mê:nâc -ncâ m, nekoč *trak iz blaga, s katerim so vezali šparone*: (D) 'Nô, 'ânj sô 'tê: žê s 'tistîmjî râ'mê:ncî, s 'c'otâmîj 'vê:zâlî.
- rigelj** ▶ 'rigäl -glâ m *tečaj* |za zapiranje koša pri stiskalnici na zadnji strani|: (C) 'Tô: pâ jä 'rigäl, nâ, 'tôti žâ'leznî. 'Rigäl. → KLIN
- ročka** ▶ 'rôčkâ -â ž *ročka* |vrču podobna steklena ali lončena posoda|: (A) Čê pâ sô p'ri 'xižî 'kâkšnjî ô'biskî, pâ 'vi:nô nâ 'mizô p'ri'nâsâmô v 'rôčkî.
- roka** ▶ 'rô:kâ -â ž *kovinski drog pri stiskalnici, ki povezuje ročico vzvoda pri stiskalnici in sleme*: (C) 'Tô: sô g'vixtî, 'p'p'vô 'vê:kî, 'vê:kî jä prâ'mâlo, 'tê: pâ sä šâ 'm'ôrâjô 'mâ:lî s'c'oj ô'bešîti, kâ 'tê: jä 'tô: 'vê:kšî ä'fêkt, kâ 'bôlä s'ti:snâ, nâ 'tôti x g'vixtîx jä 'rukjêâ, 'rukjêâ, 'tô: 'g'ô'r pâ jä 'rô:kâ nâ p're:špân.
- rukica** ▶ 'rukjêâ -â ž *ročica vzvoda pri stiskalnici, na katero obesimo uteži*: (C) 'Tô: sô g'vixtî, 'p'p'vô 'vê:kî, 'vê:kî jä prâ'mâlo, 'tê: pâ sä šâ 'm'ôrâjô 'mâ:lî s'c'oj ô'bešîti, kâ 'tê: jä 'tô: 'vê:kšî ä'fêkt, kâ 'bôlä s'ti:snâ, nâ 'tôti x g'vixtîx jä 'rukjêâ, 'rukjêâ, 'tô: 'g'ô'r pâ jä 'rô:kâ nâ p're:špân.
- sep** ▶ 'sâp -â m *zgornji del na pobočju zasajenega vinograda do prvega odvodnega jarka*: (B) 'Sâp jä 'dê:l g'ô'ric, 'g'ô:rjî 'dê:l g'ô'ric d'ô 'tôtâ 'p'vâ g'râbîcâ. → SEPINA
- sepina**** ▶ sâ'pi:nâ -â ž, redko *zgornji del vertikalno zasajenega vinograda do prvega odvodnega jarka*: (B) 'Tê: pâ jä 'bijô 'sâp, 'g'ô:rjî 'dê:l, sâ'pi:nâ, pâ 'd'ôlâx âlî pâ s'p'ô:djî 'dê:l. → SEP

- sesti** ▶ 'sè:stj 'sɛ:dä (3. os.) dov. *sesti* |končati fazo vage (→ VAGA) pri stiskanju|: (C) [..] 'tɛ:kɔ 'mɔrājɔ 'iti, kã sɨ 'vɔ:go, pã kã sɨ 'sɛ:dä [..]
- sredina** ▶ sɨ'di:nã -ã ž *srednji del terasastege vinograda*: (B) Sɔ v g'rãbj, 'jã, ãlj pã sɔ nã sɨ'di:nj ãlj pã nã 'sãpj.
- stolec** ▶ 'stɔlãc -ã m *del klopotca, ki nosi gredelj*: (B) 'Jã, 'nɔ, s'tɔlãc, 'tɔ: jã 'tɔtj 'dè:l, kj jã g'rɛ:dãl 'gɔrãx, 'nã.
- stretani**** ▶ st'rɛtãnj -ã -ɔ prid., star. za grozdje *zmljet*: (C) In f 'tistj 'žãkãl sɨ 'djɔ: 'tɔtɔ sãm'lɛtɔ g'rɔ:zdjã, st'rɛtãnɔ, ɔ'kɔ:lj pã 'tɛ: 'kurpɔ, 'tɛ: pã jã 'tistɔ 'nɛkãk stj's'kɔ:vãlɔ.
- šafila**** ▶ 'šɔ:flã -ã ž *lopata*: (A) Pã s 'šɔ:flãmj 'vün mã'tãlj. (Lipljin 2002: 1001: *šafila*)
- šef** ▶ 'šɛ:f -ã m *natega* |priprava v obliki cevi za izvlečenje, pretakanje tekočine|: (C) 'Qvɔ pã jã nã'vɔ:dãn 'šɛ:f. Nã'vɔ:dãn 'šɛ:f zã pj'jãčɔ 'vün 'jè:mãtj. 'Viš, 'tù: sã 'lù:kjã nã'rɛ:dj 'mã:lã, pã 'tù:, 'nã, ɔ'd'rè:žãš, 'tɛ: pã tãk 'nɔtrj f 'püčãl pɔ'ri:nãš pã pɔ'tɛ:gnãš. 'Tɛ: pã p'p'ɛ:st 'gɔ:r 'dãnãš. → ŠLAH
- šlah**** ▶ š'lãx -ã m *natega* |priprava v obliki cevi za izvlečenje, pretakanje tekočine|: (D) 'Vi:nɔ jɛs p'rãšã 'tãčã pɔ š'lãxj f 'kãt, 'tɛ pã gã jɛs 'kãdj 'pumpãmɔ f 'püčlã. → ŠEF
- špricati** ▶ šp'ricãtj -ãn nedov. *brizgati, uhajati* |nekdaj *mošt iz pletenega koša zaradi preneglega stiskanja*|: (D) 'Lãxkɔ 'rãzmjn, kã jã 'tɔtã 'cù:xtã 'bilã 'çɔtã, kj jã prãp'rɛčjã, kã bj g'rɔ:zdjã 'vün šp'ricãlɔ, 'tãk kãk mãš 'zã:j f xj'd'rãvličnjx p'rãšãx p'lãstičnɔ m'rɛžɔ.
- štibla** ▶ 'št'i:blã -ã ž, star. *ročaj* |za ročni pogon grozdnega mlina|: (B) Š'ti:blã, 'tɔ: jã, 'tɔ: jã rɔ'čã:j pɔt 'č'ɛ:kɔ L, gj jã 'mejɔ rɔ'čã:j, kj jã 'bijɔ vrt'li:f.
- štopelj**** ▶ š'tɔplj -plã m *zamašek* |na sodu|: (A) 'Jã, jã g'lix 'ɔvj 'dè:n Æ'lenkã š'lã:, kã jã 'mɔglã 'kù:pjɛtj. Pɔ š'tɔplã. → ČEP (Lipljin 2002: 1043: *štopl*)
- tirelj**** ▶ 'tirj -rlã m *vratca* |zapiralo odprtine na sodu, namenjene za čiščenje sode|: (D) 'Tirlj bj 'jãš 'rãkɔ. → TUREN, DVERCA
- tolkač** ▶ 'tu:kãč -ã m *tolkač* |približno meter dolgo, batu ali kiju podobno orodje, s katerim se s tolčenjem mečka, drobi jabolka|: (C) 'Tã kã jã 'zã:j, kãr 'tù: pã bj 'tɔtãmu 'tɛ: 'tu:kãč 'mɔgɔ 'rãčtj, zã'tɔ: kã sɔ 'nɛgdã, 'nɛgdã sɔ 'pɛškj 't'rɛtãlj, zã'tɔ: jã 'dɔ:bjɔ bã'sɛ:dɔ, kã sɔ xɔ'dilj, pã 'mü:čkãlj 'jãgɔdã, 'jãbɔkã pã 'nɛsɔ 'mɔglj z'mü:čkãtj, pã sɔ 'mɛlj 'tu:kãčã pã sɔ 'tu:klj.
- tolklja** ▶ 'tu:klã -ã ž, redko [SSKJ: tukla] *jabolčnik*: (C) Zã'tɔ: sã jã 'tüdj 'rãklɔ 'nɛgdã 'jãbɔšɔɛj 'tu:klã, 'nè: 'jãbɔšɔcã, 'nã, sɔ jj 'tu:klã p'rãvjlj, zã'tɔ: kã sɔ 'mɔglj 'nãjp'rɛ:t s 'tistjmj 'tu:kãčj pɔ'tuɛtj, kã sã jã, 'tɔtã, 'jãbɔkã kã sɨ z'mü:čkɔ, kã sɔ sã 'pɔtlj 'lepšã sp'rɛ:šãlã.
- trahtar**** ▶ trãxtãr -ã m *lijak*: (M) Æ'xã, 'tù 'vi:djn 'nɛkãj. 'Sãmɔ j'mɛ:nã mj 'rãčtã. (A) Trãxtãr. (Bezljaj 4: 210: *trahtar*; Lipljin 2002: 1077: *trahter*)
- tretáč**** ▶ t'rɛtãč -ã m zastar. *grozdni mlin*: (C) 'Tɔ: jã m'li:n, kj, ... 'tɔ: jã g'lix m'li:n zã, t'rɛtãč z, 'nɔ:, 'tɛ: pã bj 'tãk 'rãklã 'čist, 'zã:j sɨ mã s'pɔ:tjã nã 'tɔ:, t'rɛtãč z 'rɛblãčɔn ãl pã b'rãs. → MLIN
- tretati**** ▶ t'rɛtãtj -ãn nedov., zastar. *mečkati* |grozdje z nogami|: (C) [..] 'nɛgdã sɔ 'pɛškj 't'rɛtãlj, zã'tɔ: jã 'dɔ:bjɔ bã'sɛ:dɔ, kã sɔ xɔ'dilj, pã 'mü:čkãlj 'jãgɔdã, [..]
- turen** ▶ 'tù:rɨ -ã m *vratca* |zapiralo odprtine na sodu, namenjene za čiščenje sode|: (C) F'sã s'küp, 'cè:lj ãlã'mãnt jã 'tù:rɨ. → TIRELJ, DVERCA

- vaga**⁻¹⁰ ▶ 'vɔ:gâ -ä ž položaj stiskalnice, ko sta sleme in kamen v funkciji bremena: (C) [...] 'tɛ: pã gâ s'pü:ščâš, 'tã:n dvj'güvlâš 'gɔ:r z vrã'tãnoŋ, s 'kãmnoŋ pã vrã'tãnoŋ, 'tã:n z'dignâš 'gɔ:r, 'tɛ: pã 'tɔ: p'ri:dã 'vɔ:gâ.
- valek** ▶ vã'lɛ:k -ã m priprava v obliki valja, sestavni del mlina za grozdje, ki stiska jagode: (B) 'Tɔ: sɔ vã'lɛ:kj, 'sãmɔ p'lãstjɛnj. 'Tɔ: jã bj'lɔ: pɔt 'kɔ:tɔn, kã jã 'sãmɔ k'coj š'lɔ:, 'žrɛlɔ, 'nã, 'tɛ: pã sã 'pãč 'tɔ: v'ɛ'ti: f'küp 'tãk.
- veriga** ▶ vã'rigã -ã ž kos lesa, ki se vstavlja v preslico: (C) Vã'rigã, vã'rigã sã zã'lɔžj nãd 'gɔ:rjij p'rɛ:špãn, kã 'pɔ 'dãlã stj'skɔ:vlã, kãr čɛ p'ri:dã 'tɔtj g'vixtj 'dɔ:l, dɔ 'pɔdã, 'tɛ: 'vãč nã stj'skɔ:vlã jn jã t'rɛbã 'itj d'rü:gɔ vã'rigɔ 'dãtj. ♦ **iti po verigo** 'itj pɔ vã'rigɔ s kosom lesa, ki se vstavlja v preslico, dodatno obremeniti koš pri stiskanju grozdja (→ VERIGA): (M) Kã stã p'rɛ:t 'rãklj, kã g'rɛ:tã? (C) Pɔ vã'rigɔ.
- veriziti** ▶ vã'rizitj -jn nedov. vstavljati kose lesa v preslico (→ VERIGA): (M) Å'jã, 'tɔ: jã zã'tɔ:, kã sã ... (C) vã'rizj, 'jã. Jn 'tɛ: 'tɔ: pã'mãknãš, 'ɔvɔ nã's'lunjš nã 'kɔš, pã vã'rigã pã'mãknãš 'nãt, 'tã:n pã gã dvj'güvlâš 'gɔ:r. Pã 'mãknãš 'tɔtɔ vã'rigɔ, 'tã kã 'tɛ: g'rɔ:tã v'vɔ:t, 'nã, 'mɔ:jngã, kãk sã 'rãčã pɔ 'p'r:lãškj. 'Tɛ: pã, 'zã:j, 'tã:n nã pjs'ti: 'gɔ:r, kãr jã zãvã'rizãno 'gɔ:rj, 'tãn pã 'kãmãn v'lɛčã f'sã s'küp, s'ti:skã.
- vetrnica** ▶ 'vɛtrncã -ã ž krilo [pogonski del klopota]: (B) 'Tɔtj 'dɛ:l sɔ 'vɛtrncã, g'rɛ:dãl jã, nã g'rɛ:dlj sɔ 'mãclãkj, 'tɛ: pã jã 'dãskã pã 'mãtlã.
- vkapljati**** ▶ f'kɔ:plãtj -ãn nedov., star. odstranjevati trti vršičke, da bolje rodi: (D) 'Nɔ, 'nɔ, 'nɔ, pɛ 'tikvãx smɔ 'rãklj, kã sã f'kɔ:plãjɔ. S'tɔ:rj ljd'jɛ: sɔ 'rãklj, kã f'kɔ:plãjɔ. (B) 'Jã, 'b'ɛ:ščãš 'tãk, 'jã. Pj'n'cɛ:rãjã jã 'nɔ:vã bã'sɛ:dã. (Lipljin 2002: 164: fkaplati)
- vrati** ▶ vrã'ti: -i: ž mn. travnat svet na koncu njive, vinograda: (C) 'Pɔd gɔ'ricãmj. Nã vrã'tɛ:x pɔd gɔ'ricãmj, 'nã, 'tã kã 'tistɔ pã sɔ 'čist zãlã'nicã, vrã'ti: 'mi 'rãčãmo, kã 'sɔ:.
- vreteno** ▶ vrã'tãno -ã s vreteno [v obliki vijaka obdelan lesen drog, s katerim se dviguje ali spušča sleme]: (C) 'Nã, 'tɔ: jã 'tũdj z 'nãmščj'nã, bj 'rãkɔ, 'tɛ: pã gã s'pü:ščãš, 'tã:n dvj'güvlâš 'gɔ:r z vrã'tãnoŋ, s 'kãmnoŋ pã vrã'tãnoŋ, 'tã:n z'dignâš 'gɔ:r, 'tɛ: pã 'tɔ: p'ri:dã 'vɔ:gâ.
- vretenariti**** ▶ vrã'tã'nãritj -jn nedov. [P vreteniti] ročno vrteti vreteno: (C) 'Tɛ: pã šã 'pɔ:, k'dãj jã s'ti:šjãno, šã 'ãjnkrãt rã's'kɔplãjɔ, pã d'gɔ:č s'küp z'lɔžjjo. 'Tɛ: pã vrã'tã'nɔ:rjjo 'tɛ: 'pɔtlj.
- zaverženi**** ▶ zãvã'rizãnj -ã -ɔ prid. zaustavljen s kosom lesa, ki se vstavlja v preslico (→ VERIGA): (C) 'Tɛ: pã, 'zã:j, 'tã:n nã pjs'ti: 'gɔ:r, kãr jã zãvã'rizãno 'gɔ:rj, 'tãn pã 'kãmãn v'lɛčã f'sã s'küp, s'ti:skã.
- zrebljati**** ▶ z'rɛblãtj -ãn dov., zastar. potrgati grozdne jagode s pecljev: (C) [...] čɛ pã sj š'tɛjɔ, kã jã rã's'pãclãno bj'lɔ:, 'tɛ: pã sj gã z'rɛblɔ pɔ 'p'r:lãškɔ. → REBLJAC
- zreguljeni**** ▶ zrã'guljãnj -ã -ɔ prid. zrigolan [zrahljan z zelo globokim prekopavanjem, oranjem]: (C) Kãr g'lɛj, 'tɔ: jã 'zãj bj'lɔ:, 'nãjp'rɛ:t jã 'tɔ:, 'nãjp'rɛ:t jã 'čist 'tãk zrã'guljãno 'sãmɔ bj'lɔ:, kã 'nɛgã 'ni:č 'gɔrãx, 'nã, 'tɔ: jã zrã'guljãno, zrã'gulãno jã, kã jã 'zãmlã pã'kɔpãnã pã p'p'rɔ:vlãnã, zrã'golãnã bj 'tɔ: 'rãkɔ, 'zãj zrã'guljãno pɔ 'nãšãn, 'p'r:lãškãn, jã zrã'guljãno.
- zreguliti**** ▶ zrã'gulitj -jn dov. zrigolati [zrahljati zemljo z zelo globokim prekopavanjem, oranjem]: (D) 'Kãk stã p'p'rɔ:vlãlj, 'Kãj jã 'nãjp'rɛ:t? (A) 'Nãjp'rɛ:t smɔ zrã'gulilj.

¹⁰ V članku Mihaele Koletnik Vinogradniška terminologija na Ženiku in v Biserjanah ... (Koletnik 2006b: 251) je vaga razložena kot sopomenka leksema *kamen*, moje gradivo pa kaže na drugačen pomen (prim. iztočnico *kamen*).

3 Zapis besedila

Predstavljenih je nekaj leksično bogatih odlomkov zapisanega besedila. Narečnemu zapisu sledi še prestavitev v knjižni jezik, pri čemer sem ohranjala skladišjske značilnosti govorenega jezika, zato sem prevajala bolj na ravni leksike.

Preša

C: 'Tɔ: jã p'rãšã, k'lãsičnã, 'vidiš, 'tisoč 'osãnstɔ 'šezdãsetãgã 'letã jã 'bi:lã nãp'rɔ:v'lãnã f'küpãr jn ɔt 'tɛ: jã 'šã f'sã, 'tãk kãk jã b'j'lɔ:, 'rãzãn ɔb'rɔ:čã smɔ 'nɔ:vã nãrɛ:dj. *To je preša, klasična, vidiš, 1860. leta je bila narejena in od takrat je še vse tako, kot je bilo, le obroče smo nove naredili.*

M: Čẽ tã m'j zãj 'mãlɔ rãz'lɔ'zilj, s 'čãsã f'sã 'tɔtã p'rãšã sp'lɔx 'jã? *Mi boste zdaj malo razložili, iz česa vse ta preša sploh je?*

C: 'Jã, 'tɔtã p'rãšã pã jã j's ... *Ja, ta preša pa je iz ...*

C: 'Zãčnãmã s 'pɔdã. 'Tɔ: jã 'pɔt, nã 'kɛrãgã sã nã'lã:gã g'rɔ:zdjã. G'rɔ:zdjã sã z'lã:gã v ɔb'rɔ:čã, 'tãk dã nãs'tã:nã s'tɔžãc. *Zãčneva s poda. To je pod, na katerega se nalaga grozdje. Grozdje se zлага v obroče, tako da nastane stožec.*

M: Å'jã, 'tɔ: jã, zã 'tɔ: sɔ 'tɔtj ɔb'rɔ:čj. *Aja, to je, za to so ti obroči.*

C: 'Jã, kãr jz 'nãj'vɛ:čjãgã v 'nãj'mãnšãgã nã'lã:gã, nã 'v:r:x pã sã 'dãnãjɔ d'vãrj. Pɔk'rɔ:f, pɔk'rj'vãlɔ. 'Tɛ: pã sɔ p'rãslã, 'zɔ:djã pã p'rɛ:djã p'rãslã. 'Tɔtã stɔ'jɛ:čã, stɔ'jɛ:čj trã'mɔvj sɔ p'rãslã, kj sɔ nã 'zɔ:djã p'rãslã sɔ vã'rigã 'nɔtrj nã'dɛvãnã. 'Tɛ: pã 'zãj, v'zãmãš, 'tã:n 'dãnãš, k'dãj jã 'kɔš nã'lɔžãnj, kãr 'tɛ: 'tãmɔ sã 'tɛ: 'pɔtlj 'rãčã 'kɔš. *Ja, ker iz največjega v najmanjšega nalaga, na vrh pa se dajo dveri. Pokrov, pokrivalo. Potem pa so preslice, zadnje pa prednje preslice. Te stoječe, stoječi tramovi so preslice, kjer so na zadnji preslici so verige noter nadevane. Potem pa zdaj, vzameš, tam daš, ko je koš naložen, ker potem se, temu se potem reče koš.*

Ja, ker iz največjega v najmanjšega nalaga, na vrh pa se dajo dveri. Pokrov, pokrivalo. Potem pa so preslice, zadnje pa prednje preslice. Te stoječe, stoječi tramovi so preslice, kjer so na zadnji preslici so verige noter nadevane. Potem pa zdaj, vzameš, tam daš, ko je koš naložen, ker potem se, temu se potem reče koš.

Deli trsa

A: 'Kã g'rɛ: s s'tɔ:rãgã 'tr:sã 'vün, 'tɔ: sɔ 'tɛ: rãz'ni:kj. Nã'vɔ:dno 'delãmɔ d'vɔ: 'kujã pã d'vɔ: rãz'ni:kã. *Kar gre iz starega trsa ven, to so rezniki. Navadno delamo dva konja pa dva reznika.*

M: Å'xã, 'tã kã g'rɛ: ... 'kujj pã 'tɛ: g'rɛ:jɔ f'sãkj v 'ãnɔ st'rɔ:n? *Aha, tako da gre ... konji pa potem gredo vsak v eno stran?*

A: F'sãkšj v 'ãnɔ st'rɔ:n, 'jã. 'Vi:š, 'tɔ: jã 'ãn 'kuj pã 'tɔ: jã 'ãn 'kuj. 'Tɔ:, 'kã pã jã 'tü: 'vün, 'tɔ: pã stã d'vɔ: rãz'ni:kã. 'Ådãn jã 'tü:, 'ãdãn pã 'tɔ:, 'nã. *Vsak v eno stran, ja. Vidiš, to je en konj pa to je en konj. To, kar pa je tu ven, to pa sta dva reznika. Eden je tu, eden pa to, ne.*

M: 'Dɔbrɔ. *Dobro.*

- A: 'Tɔ:, 'därä pã sä, äää, 'tɔ:, pã sä 'tɛ: 'räčä kɔ'bilã. Čë sä, 'misliŋ, ɔt 'därä smɔ ɔb'nɔ:vlãlĩ, 'tɛ: smɔ 'tũ: zɔb'režãlĩ, 'tɛ: pã jã 'tɚ:s ... sä 'räčä kɔ'bilã, 'tɔ: pã sɔ 'tɛ: 'kujj.
To, ko pa se, äää, to pa se potem reče kobila. Če se, mislim, od – ko smo obnavljali, takrat smo tu (z)obrezali, potem pa je trs ... se reče kobila, to pa so potem konji.
- D: 'Jã, 'tɔ: sɔ kɔ'bilã, 'jã. Kɔ'bilã sä 'vũn 'mäčãjɔ, 'nä, g'dɔ sä 'sɛ:kã.
Ja, to so kobile, ja. Kobile se ven mečejo, ne, ko se seka.
- A: 'Jã, pã d'vɔ: 'kujjã, pã d've:, d'vɔ: räz'ni:kã, 'nä. 'Rɛ:žã pã 'tũdĩ, Tɚstã'jɔ:k jã 'nɛgdã 'režɔ, 'nɛjã 'mejɔ 'kujɔf, nã fã'runĩkã.
Ja, pa dva konja pa dve, dva reznika, ne. Reže pa tudi, Trstenjak je nekdam rezal, ni imel konjev, na ferunike.
- D: 'Kã pã jã 'tɔ:?
Kaj pa je to?
- A: 'Tɔ: pã sɔ nã 'tri:, š'tirĩ 'ɔ:kã pɔ š'tirĩ – fã'runĩkã.
To pa so na tri, štiri očesa (oke) po štiri – ferunike.
- D: 'Tɔ: jã 'dukšj räz'ni:k, 'nä?
To je daljši reznik, ne?
- A: Pɔ 'tri:, š'tirĩ 'ɔ:kã. 'Kãkšj jã 'tɚ:s 'bijɔ. Pã tɛ pɔ š'tirĩ, pɔ 'še:st jã 'tũdĩ 'mejɔ, 'nä, 'kãk jã 'bijɔ 'tɚ:s. Pã 'nič 'kujɔf, 'un jã 'tɔ: 'nɛ: t'rebɔ 'kujɔf 've:zãtĩ.
Po tri, štiri očesa (oke). Kakršen je trs bil. Pa potem po štiri, po šest je tudi imel, ne, kakor je bil trs. Pa nič konjev, njemu ni bilo treba konjev vezati.
- D: 'Kãk pã sä jã 'tɛ: 'ɔvɔ 'režãlɔ, 'kã jã bĩ'lɔ: nã 'kɔl 'nɛgdã? G'lix 'tã:k, 'nä, nã 'tɔtã fã'runĩkã.
Kako pa se je potem tisto rezalo, kar je bilo na kol nekdam? Ravno tako, ne, na te ferunike.
- A: G'lix 'tã:k, g'lix 'tã:k, 'jã.
Ravno tako, ravno tako, ja.
- D: 'Tã:n sɔ g'lix fã'runĩkã bĩ'lɛ:, 'nä?
Tam so ravno ferunike bile, ne?
- A: 'Nɛ:, 'tãn sɔ g'lix 'tãk 'kujj bĩ'li:
Ne, tam so ravno tako konji bili.
- D: G'lix 'tã:k sɔ 'kujj bĩ'li:?
Ravno tako so konji bili?
- A: G'lix 'tã:k jã 'bijɔ tɚ:s, 'nä, pã g'lix 'tãk ...
Ravno tako je bil trs, ne, pa ravno tako ...
- D: F'čɔ:sjɔk jã 'kɛrĩ 'mejɔ šã s'cɔj 'kɔl, pã ...
Včasih je kateri imel še zraven kol, pa ...
- A: F'sãkšj jã 'mejɔ 'kɔl 'pɔ:lãk, pã 'kujjã s'cɔj z've:zãnãgã. 'Tɔčnɔ, 'zãj sãn sä s'pɔ:tĩlã, 'gɔrãx, kĩ jã 'Vɛlnãr 'mejɔ. 'Tɔ: jã 'tɔ:.
Vsak je imel kol poleg, pa konja zraven zvezanega. Točno, zdaj sem se spomnila, zgoraj, kjer je Velnar imel. To je to.

Deli vinograda

B: 'Sig'do:r sä 'räčä 'säp, 'to: jä nä b'rè:gi, kär 'zäj bõn tì 'to: pò'vedò, 'negdâ sò bì'le:, 'to: jä v 'vertikálnìx gò'ricâx. V 'vertikálnìx gò'ricâx sò 'mòglä 'bitì g'râbìcä. Nä f'sâksìx 'pèdäsèt 'mètrof jä 'bìjò, 'kâk bì 'to: 'räkò, 'vertikálnì, 'nè:jä, 'vertikâlâ jä v g'râbò, 'to: sä p'rò:vì, 'vòdò'râvnò, 'vòdò'râvnì òd'vòd 'vòdä ìn 'to: sä jä 'räklò g'râbìcä. 'To: jä bì'lò: nä f'sâksìx 'pèdäsèt 'mètrof. Ìn 'tìstò jä bì'lò: sp'älâ:nò ... älj 'tâk älj pâ 'tâk. Älj pâ 'mâlò 'tâk. (*Z roko nakazano, da grabica lahko poteka pravokotno na vrste, lahko pa malo poševno, odvisno od nagiba terena.*) 'Tìstò jä v g'lò:nän bì'lò: zâ ìs'cejânjâ 'vòdä. Kär, 'to: jä 'zä:j, g'nä:s 'dè:n, 'näj'vè:kšì pròb'lem, kâ pò f'sòj dò'žìnjì pâ pò kòlò'mìjì 'vòdä 'täčä 'dò:l. Ìn s'kòplä 'tüdì dò 'mètär g'lòbòkò. 'Nègdâ pâ sä jä 'to: 'rò:čnò 'dè'lâlò ìn 'to: jä s't'rògò bì'lò: g'râbìcä. 'Tè: pâ jä 'bìjò 'säp, 'gò:rjì 'dè:l, sä'pì:nâ, pâ 'dòlâx älj pâ s'pò:djì 'dè:l. 'Tâk sä jä 'tè:, nä 'rì: 'dè:lâ sä jä pò nâ'vò:djì 'to: râz'dè:lìlò.

Vedno se reče sep, to je na bregu, ker zdaj ti bom to povedal, nekdam so bile, to je v vertikalnih goricah. V vertikalnih goricah so morale biti grabice. Na vsakih 50 metrov je bil, kako bi temu rekeli, vertikalni, ni, vertikalna je v grabo, to se pravi, vodoravno, vodoravni odvod vode in temu se je reklo grabica. To je bilo na vsakih 50 metrov. In tisto je bilo speljano ... ali tako ali pa tako. Ali pa malo tako. [...] Tisto je v glavnem bilo za izcejanje vode. Ker, to je zdaj, dandanes, največji problem, da po vsej dolžini pa po kolomiji voda teče dol. In skoplje tudi do meter globoko. Nekdam pa se je to ročno delalo in to je strogo bilo grabice. Potem pa je bil sep, zgornji del, sepina, pa doli ali pa spodnji del. Tako se je potem, na tri dele se je po navadi to razdelilo.

Klopotec

M: 'Kò:n g'rèməò 'zäj, dò klò'pò:tcâ? 'Nè: gâ 'trèbâ 'dò:l jä'mätì.

Kam gremo zdaj, do klopotca? Ni ga treba dol jemati.

B: 'Tòtjì 'dè:l sò 'vètjncä, g'rè:däl jä, nä g'rè:dlj sò 'mâclâkjì, 'tè: pâ jä 'däskâ pâ 'mätlâ. D'rü:gò pâ 'nègâ. Pâ zâ'vò:râ. Äl pâ p'rènzâ 'läxkò 'räčämò. 'Jâ, 'nò, s'tòlâc, 'to: jä 'tòtjì 'dè:l, kjì jä g'rè:däl 'gòrâx, 'nä?

Ta del so vetrnice, gredelj je, na gredlju so macljeki, potem pa je deska pa metla. Drugega pa ni. Pa zavora. Ali pa premza lahko rečemo. Ja, no, stolec, to je ta del, ki je gredelj gori, ne?

Cuhta

Č: 'Nè:? B'räs? 'Nè, 'tè: pâ mjì jä 'Rusòf S'tânkò pâ 'u:n 'to: râz'lâgò, kâ sò 'negdâ 'mèljì 'tâksnä p'râšä, kâ sjì 'nečkâk, 'tâk kâk 'änò 'kurpò 'mèjò. 'Kurpò, pâ 'nòtrjì blâ'gò:, 'tâk kâk òd 'änägâ 'žâklâ. Ìn f'tìstì 'žâkâl sjì d'jò: 'tòtò sãm'lètò g'rò:zdjâ, s't'rètânò, ò'kò:lì pâ 'tè: 'kurpò, 'tè: pâ jä 'tìstò 'nečkâk stjìskò:vâlò. Čè sän jâs p'râf 'râzmìjò.

Ne? Brez? Ne, potem pa mi je Rusov Stanko pa on razlagal, da so nekdam imeli take preše, da si nekako, tako kot eno košaro imel. Košaro, pa notri blago, tako kot od kakega žaklja. In v tisti žakelj si dal to zmleto grozdje, stretano, okrog pa potem košaro, potem pa je tisto nekako stiskalo. Če sem jaz prav razumel.

D: 'Čüjə sän zä 'cü:xtə ...

Slišal sem za cuhto ...

Č: In 'tətə blá'gə:, kᵢ sǎ jä 'nə:pᵢlə ...

In to blago, ki se je napilo ...

... sǎ jä 'nə:pᵢlə 'tətägǎ 'səká in g'də: sᵢ 'kákšǎgǎ pᵢ'jə:ncǎ 'vidijə, sᵢ 'rǎkə, 'tətᵢ pǎ jä 'pᵢjǎn kák 'cü:xtǎ. Nǎ, 'tə: jä bᵢ'lə: s 'tè:n pə've:zǎno.

... se je napilo tega soka in ko si kakega pijanca videl, si rekel, ta pa je pijan kot cuhta. Ne, to je bilo s tem povezano.

4 Povzetek

V prispevku so obravnavani narečni vinogradniški in kletarski izrazi, ki jih uporabljajo vinogradniki, doma v prleški vasi Cven, ki leži na zahodnem robu Panonske nižine. Govor vasi Cven spada v prleško narečje panonske narečne skupine. Naglašeni samoglasniki so dolgi ali kratki, nenaglašeni le kratki. Zastopniki psl. staroakutiranih dolgih in novoakutiranih kratkih samoglasnikov ter umično naglašeni *a, e, o* so v govoru večinoma še kratki. Samoglasniški sistem je monoftongičen. Dolgi naglašeni samoglasniki so: *i:, ü:, u:, é:, ə:, ɛ:, ɔ:, ä:, â: + ʀ:*. Kratki naglašeni samoglasniki so: *i, ü, e, ə, ä, â*. Nenaglašeni samoglasniki so: *ɨ, u, ə, ä, â, + ʀ, ɫ, ŋ*. Soglasniški sistem se od sistema slovenskega knjižnega jezika zelo malo razlikuje, drugačna je le distribucija soglasnikov.

Cvenu najbližji vinogradi spadajo v vinorodno deželo Podravje, natančneje v ljutomersko-ormoški vinorodni okoliš. Ker sta vinogradništvo in vinarstvo zelo stari in razširjeni kmetijski panogi, je leksika zelo bogata. V članku je predstavljenih 115 slovarskih iztočnic. Veliko leksemov je podobnih knjižnim slovenskim (*ključ, koš, metla, mlin, ročka, tolkač ...*), precej je prevzetih iz nemščine (*gutedel, pintar, šafla, šlah, štibla ...*), nekateri so skupni s hrvaškim kajkavskim narečjem: *šafla, štopelj (štopl), trahtar (trahter), vkapljati (fkaplati)*,¹¹ *brajda, izabela (ezibela), gorice, grozdje, klopotec, puta, šef, trs*.¹² Pri primerjavi leksike s SSKJ in Pleteršnikovim slovarjem se je našlo kar nekaj leksemov, ki jih v SSKJ ni, v Pleteršnikovem slovarju pa so zajeti: *cuhta, davati, mojnga, olup, pavok, petljicje, pintar, pučel, remenec, vretenariti*. Največ leksemov, ki jih ni ne v SSKJ ne v Pleteršnikovem slovarju ali se v nobenem od teh dveh ne pojavijo v istem pomenu, sem našla v slovarju Tomislava Lipljina Rječnik varaždinskega kajkavskoga govora (Lipljin 2002), in sicer *šafla, štopelj (štopl), trahtar, vkapljati*; v Bezlajevem etimološkem slovarju so predstavljeni leksemi *lakovnica (lakomica), panoga, trahtar (trahter)*. Leksem *lakovnica* sem našla tudi v Novakovem Slovarju stare knjižne prekmurščine.

Besede brez označevalnika v slovarju so nezaznamovane. Nekateri leksemi so označeni s časovnimi označevalniki, in sicer kot zastarelo: *cuhta, ferunika*,

¹¹ Po primerjavi s slovarjem Tomislava Lipljina.

¹² Po primerjavi z neobjavljenim gradivom za slovar međimurskega dialekta Đura Blažeke. Gradivo je posneto v kraju Brezje (pri Čakovcu). Dr. Blažeki se za posredovano gradivo najlepše zahvaljujem.

flokša, petljčije, rebljač, zrebljati; kot starinsko: *bobika, četrtnjak, kobila, konj, panoga, pintar, poščip, prstek, stretani, štibla, tretač, tretati, vkapljati*; kot redko: *naštekati, sepina, tukla*. V tem izboru iz celotnega slovarčka je le en terminološko zaznamovan leksem (*kabrnik*), ni pa zvrstno zaznamovanih.

Leksemi *brajda, bratva, cuhta, čep, četrtnjak, dveri, grabica, igla, kamen, kobila, koš, preslice, preša, vaga ... se, sodeč po razpravah Mihaele Koletnik, uporabljajo tudi v drugih že raziskanih govorih prleškega narečja, nekateri pa njegove meje znatno presegajo.*

5 Literatura

- Baša 2002 = Helena Baša, *Vinogradništvo in kletarsko izrazje Zalošč v srednji Vipavski dolini: diplomsko delo*, mentoricaizr. prof. dr. Vera Smole, Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2002. (Tipkopsis.)
- Bezljaj 1–5 = France Bezljaj, *Etimološki slovar slovenskega jezika I–V*, avtorji gesel France Bezljaj – Marko Snoj – Metka Furlan, Ljubljana: Mladinska knjiga; SAZU – ZRC SAZU, 1976–2007.
- Blažeka 2010 = Đuro Blažeka, *Iz slovarja medžimurskega narečja*, neobjavljeno gradivo, posredovano po elektronski pošti 14. 1. 2010.
- Finka 1984– = *Rječnik hrvatskoga kajkavskoga književnog jezika*, ur. Božidar Finka – Radoslav Katičić (od 3. knjige), Zagreb: Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1984–.
- Doberšek 1968 = Tit Doberšek, *Vinogradništvo*, Ljubljana: Državna založba Slovenije, 1968.
- Hrček 1994 = Lojze Hrček, *Kmetijski tehniški slovar 7: vinogradništvo = Zbornik Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani – agronomija*, supl. 19 (1994).
- Koletnik 1996 = Mihaela Koletnik, *Vinogradniška terminologija na Gomili pri Kogu*, v: *Borkov zbornik*, ur. Marko Jesenšek – Viktor Vrbnjak, Maribor: Slavistično društvo, 1996 (Piramida), 91–104.
- Koletnik 2004 = Mihaela Koletnik, *Miklošičevo vinogradniško besedje v Pleteršnikovem slovarju*, v: *Besedoslovje v delih Frana Miklošiča*, ur. Zinka Zorko – Mihaela Koletnik, Maribor: Slavistično društvo, 2004 (Zora 31), 148–157.
- Koletnik 2006a = Mihaela Koletnik, *Izposojenke v prleškem vinogradniškem besedju*, *Annales: series historia et sociologia* 16 (2006), št. 1, 179–188.
- Koletnik 2006b = *Vinogradniška terminologija na Ženiku in v Biserjanah, rojstnem kraju Antona Korošca*, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 77 (2006), št. 2–3, 243–254.
- Koletnik 2007 = *Besedje v severovzhodnem narečnem prostoru*, v: *Besedoslovne spremembe slovenskega jezika skozi čas in prostor*, ur. Marko Jesenšek, Maribor: Slavistično društvo, 2007 (Zora 49), 347–423.
- Kosi 2007 = Mateja Kosi, *Vinogradniško in kletarsko izrazje v prleški vasi Cven: diplomsko delo*, mentorica red. prof. dr. Vera Smole, Ljubljana: Filozofska fakulteta, 2007. (Tipkopsis.)

- Lipljin 2002 = Tomislav Lipljin, *Rječnik varaždinskoga kajkavskog govora*, Varaždin: Garestin, 2002.
- Mukič 2005 = Francek Mukič, *Porabsko-knjižnoslovensko-madžarski slovar*, Szombathely: Zveza Slovencev na Madžarskem, 2005.
- Novak 2006 = Vilko Novak, *Slovar stare knjižne prekmurščine*, Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU, 2006.
- Pleteršnik 2006 = Maks Pleteršnik, *Slovensko-nemški slovar*, ur. Metka Furlan, Ljubljana: Založba ZRC – ZRC SAZU, 2006. (Transliterirana izdaja.)
- SSKJ 1–5 = *Slovar slovenskega knjižnega jezika* 1–5. Ljubljana: SAZU – DZS, 1970–1991.
- Safran 2004 = Nataša Safran, *Vinogradniško besedje na Kapelskem Vrhu, diplomsko delo*, mentorica doc. dr. Mihaela Koletnik, Maribor: Pedagoška fakulteta, 2004.
- Skaza 1991 = Anton Skaza, *Kletarjenje je užitek*, Ljubljana: ČZP Kmečki glas, 1991.
- Skočir 1990 = Ivan Skočir, *Malo praktično vinogradništvo*, Maribor: Založba Obzorja, 1990.
- Skok 1–4 = Petar Skok, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* 1–4, Zagreb: JAZU, 1971–1974.
- Snoj 1997 = Marko Snaj, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997.
- Škofic 2004 = Jožica Škofic, Fonološki opis govora Juršincev v Slovenskih goricah (SLA 378), *Jezikoslovni zapiski* 10 (2004), št. 2, 103–119.

Wine-growing and wine-cellar terminology in the village of Cven, Prlekija

Summary

This article deals with wine-growing and wine-cellar dialect terminology used by winemakers in the village of Cven, Prlekija, on the western edge of the Pannonian Plain. The subdialect of the village of Cven belongs to the Prlekija dialect of the Pannonian dialect group. Stressed vowels can be long or short, and unstressed ones are short. The reflexes of PSI. old acute long and neoacute short vowels as well as *a*, *e*, *o* with retracted stress are primarily still short. The vowel system is monophthongal. The long accented vowels are *i*, *ü*, *u*, *é*, *o*, *e*, *q*, *ä*, *â* + *r*. The short accented vowels are *i*, *ü*, *u*, *e*, *q*, *ä*, *â*. The unaccented vowels are *ı*, *u*, *o*, *ä*, *â* + *r*, *ı*, *ŋ*. The consonant inventory differs very little from standard Slovenian; only the distribution of consonants is different.

The vineyards closest to Cven are part of the Ljutiomer-Ormož winegrowing district within the Drava Valley winegrowing region. Because wine-growing and winemaking are very old and widespread agricultural activities, this lexical material is very rich. The article presents 115 dictionary headwords. Many of the lexemes are similar to standard Slovenian (*ključ* ‘key’, *koš* ‘basket’, *metla* ‘broom’, *mlin* ‘mill’, *ročka* ‘(watering) can’, *tolkač* ‘mallet’, etc.), many are borrowed from German (*gutedel* ‘Chasselas’, *pintar* ‘cooper’, *šafla* ‘shovel’, *šlah* ‘tube’, *štibla* ‘shoot’, etc.), and some are shared with the Kajkavian dialect of Croatian.